

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

J. N.:

Odchod generála Mittelhaussera.

Způsob, jakým se československá veřejnost, vojenská i nevojenská, rozloučila v prvních dnech t. m. s generálem E. D. Mittelhausserem, do té doby velitelem francouzské vojenské misse v Československu a po zvěčnělém nezapomenutelném generálu M. Pelléovi druhým náčelníkem hlavního štábu českoslo-

venské branné moci, je nejen krásným dosti učiněním velkorysé a pronikavé práci vykonané během sedmi let generálem Mittelhausserem v naší branné moci, nýbrž je také povznášejícím svědectvím uznání a vděčnosti, s níž naše oficiální i neoficiální veřejnost dovede posouditi a oceniti služby vykonané příslušníkem sprá-
teleného národa pro naši věc.

Mnohonásobné pocty oficiální i nelicené spontánní projevy českého a slovenského tisku a nejširších vrstev jsou zřetelným dokladem tohoto stavu myslí, který cti stejně významaného jako národ, který tyto pocty udílí, a který je jen novým šťastným osvědčením přátelských vztahů mezi naší novou armádou a vítěznou armádou velké demokracie západoevropské.

Z projevů, které byly učiněny při této příležitosti, sluší odbornému vojenskému tisku zaznamenati proslov gen. Mittelhaussera, pronesený při jeho návštěvě na rozloučenou ve Válečné škole, jakož i odpověď velitele této školy gen. Jameta. Naše Válečná škola je již svým založením i svou pracovní metodou jedním z nejkonkrétnějších a nejceněnějších výsledků práce francouzské misse, i mohou býti proslovy, vyměněné při příležitosti tak významné, jako je odchod dosavadního náčelníka misse, výmluvným svědectvím nazírání rozhodujících představitelů misse na Válečnou školu ve spojení s budoucími úkoly misse u nás. Oba proslovy jsou mimo to kabinetní ukázkou řečnického a psychologického umění, vlastního jasnému a konkrétnímu genu francouzského národa.

Generál Mittelhausser pravil v podstatě toto:

„Loučím se s vámi a vyslovuji vám svá nejlepší přání. Nemám přání živějšího, než abych viděl vzkvásti ono středisko vojenského vzdělání, jímž je Válečná škola, které jsme věnovali největší část svého úsilí.

Toto středisko je v dobrých rukou a jako u hodinového stroje lze měniti jeho součástky jen velmi obezřele.

Tvoří se zde doktrína, opřená o Polní řád; tato doktrína, právě tak jako Polní řád, je původní. Vychází z války pohybné a dbá zeměpisných poměrů vašeho státu. Jest na vás, abyste ji šířili ve štábech a ve vojskových tělesech. Jednota v doktríně je první podmínkou morální kázně velitelství.

Vaše vyhlídky do budoucna jsou krásné, jestliže tato instituce, tento druh studií bude vzkvétati, jestliže, opustíce Válečnou školu, kde se Vám dostalo doktríny, budete mítí smysl pro další práci osobní.

Bez osobní práce není osobitosti a bez osobitosti není velitele, který by byl hodným tohoto názvu.

Moderní válka se rychle komplikuje; zítra to bude válka laboratoří, vědeckých překvapení. Vzdělání důstojníka generálního štábu se tím stává stále složitějším. Vzdělání vysokého velitele nemá býti menší, neboť vlastností morální, rozhodnost a smysl pro odpovědnost jsou květy, které vyrůstají jen na půdě zorávané, na půdě vzdělávané osobním přemýšlením.

Smysl pro práci je vlastností československého člověka. Smysl pro odpovědnost poroste zároveň s vědomím ceny národních tradic, s nezlomnou vírou v budoucnost vaší kultury, s optimismem a idealismem, jehož nevyrovnatelný příklad vám podává zázračná životní dráha presidenta Masaryka.

V tomto znamení přeji vám, pánové, vše nejlepší pro vaši budoucnost.“

Na tuto řeč loučícího se generála Mittelhaussera odpověděl velitel školy:

„Pane generále, děkuji vám za návštěvu, kterou jste nám laskavě učinil dnešního dne, před svým odjezdem. Je to nová a bohužel poslední známka zájmu, kterého jste nikdy nepřestal projevovali této škole. Jsme si toho všichni velmi dobře vědomi.

Děkuji vám také za direktivy a rady, které jste nám právě znovu obnovil. Buďte jist, pane generále, že jich nezapomeneme a že se vynasnažíme, abychom jich věrně následovali.

Mohu vás ujistiti, že dokud budu veletí této škole, bude v ní vládnouti nejdokonalejší duch svornosti a pravé vojenské družnosti mezi důstojníky francouzskými a československými a že Válečná škola bude s těmito city intimní a plodné spolupráce pokračovati stejně plně a stejně svědomitě jako dosud v rozšiřování doktríny hlavního štábu, jakož i ve spoluúčasti na výcviku vyšších velitelů a ve výchově sboru důstojníků generálního štábu, který budou brzy mnohé cizí armády, a to nikoliv nejnevýznamnější, moci Československu záviděti.

Pane generále, jsem tlumočnickem všech, kdo mne obklopují, jestliže vám vyjadřuji jednomyslnou lítost, kterou nám působí váš odjezd, a jestliže vám vyslovuji nejpříjemnější a nejuctivější přání plného zdraví a úspěchu v krásné vojenské kariéře, která vás ještě očekává.

Dovolte, pane generále, abych k těmto kolektivním citům připojil ujistění o mé osobní hluboké vděčnosti za blahovůli, kterou jste vůči mně neustále projevoval, a za vše, zač jsem vám osobně zavázán.“

Mezi oběma proslovy promluvil jménem frekventantů a posluchačů školy generál Čila, staršína letošního informačního kursu pro generály a plukovníky, který poděkoval generálu Mittelhausserovi za veškerou péči a lásku, kterou vždy Válečnou školu zahrnoval, a ujistil ho, že absolventi i frekventanti školy budou naň vždy vzpomínati s vděčností a úctou.

Přinášejíce zprávu o tomto rozloučení generála Mittelhaussera s oficiálním střediskem naší vojenské vědy, připojujeme se i za redakci tohoto listu k výrazům díků, vyslovených generálovi celou naší veřejností. Články napsané generálem Mittelhausserem při významných příležitostech do našeho listu zůstanou vždy svědectvím jeho zájmu o práci druhého vědeckého střediska v naší armádě, t. j. Vědeckého ústavu vojenského, majetníka a vydavatele tohoto listu; budou také zvláštním důvodem, proč bude jména a práce generála Mittelhaussera i zde, a právě zde, vzpomínáno vždy rádo a vděčně, s vřelými přáními pro jeho další životní dráhu.

P1:

Návrh nového zákona o všeobecné reorganizaci francouzské armády.

(Obsah.)

I. Článek.

Všeobecná ustanovení.

1. Vojenská organizace má zajistiti integritu státního území. Válka může vyžadovati použití všech živých sil státu. Proto jsou předvídána nutná opatření, jejichž uskutečnění tvoří mobilisaci.

2. Tento zákon týká se armády pozemní.

Pozemní armáda se dělí na vojska metropolitní, domácí a vojska koloniální.

3. Úkol vojenské organizace jest:

- a) připravit i za války shromáždit osoby i materiál pro armádu;
- b) ochrana (kryt) mobilisace, nástupu a národohospodářské mobilisace;
- c) vojenský výcvik občanů;
- d) ochrana kolonií;
- e) zesílení ochrany kolonií oddíly metropolitními (domácími);
- f) udržovati vnitřní pořádek, nedostačí-li policie.

4. Základem vojenské organizace jest rozdělení státního území na 20 oblastí (région).

II. Článek.

Mírová organizace.

I. Složení mírové armády.

5. Mírová armáda má:

- a) orgány velitelské a štáby;
- b) vojsková tělesa a útvary služeb;
- c) odvodní kanceláře;
- d) mobilizační střediska;
- e) orgány a ústavy správní;
- f) školy a vzdělávací ústavy.

6. Vojska mírové armády se dělí na tři kategorie:

- a) vojska oblastní (teritoriální ve Francii, složená z francouzských jednotek);
- b) vojska zámořská (v koloniích, složená z Francouzů, domorodců a cizinců);
- c) vojska disposiční (v severní Africe, složená z Francouzů a domorodců).

II. Organizace velitelství a vojsk:

7. Válečná rada, t. j. poradní orgán u ministerstva války.

8. V čele oblasti stojí generál, který velí vojskům i oblasti; za války bude velitelem armádního sboru.

9. Velitelství nad vojsky zahrnuje veškerou pravomoc nad vojskovými tělesy.

10. Velitelství oblastní zahrnuje:

- a) posádkové záležitosti, udržování pořádku, disciplinu, justici a četnictvo;
- b) odvody, záložníky;

c) přípravu mobilisace;

d) kontrolu použití vojinů ve vojenských ústavech.

11. Oblast se dělí na „subdivise“ (za velení plukovníka nebo generála), subdivise mohou být spojeny ve „skupinu subdivisí“.

12. Různé služby jsou organizovány podle oblastí. Fungují podle (dosavadních) předpisů pro armádní sbory.

13. V každé subdivisi je „odvodní kancelář“, která vede v evidenci a spravuje osoby podléhající vojenské povinnosti.

14. Vojska vlastní jsou rozdělena na velké jednotky nebo na všeobecné zálohy, jež mají svá velitelství a služby.

Vojska zámořská jsou organizována podle místní potřeby.

Vojska mobilní obsahují velké jednotky a prvky všeobecných záloh.

15. Vojskové těleso má se co nejvíce přibližovat typu válečného pluku; má tedy:

jednotky výcvikové (nováčky a jejich instruktory);

jednotky manévrovací (částečně vycvičené);

eventuálně kádrové jednotky (personál z povolání).

16. V každé oblasti jsou jednotky seskupeny:—

a) v divise;

b) v prvky mimodivisní;

c) v prvky všeobecné zálohy.

Tyto různé útvary jsou rozloženy v oblasti podle potřeb výcvikových, mobilizačních a podle ubytovacích poměrů.

V každé oblasti je nejméně jedna divise složená z vojsk domácích.

17. Některá speciální vojsková tělesa mohou být seskupena pod zvláštním velitelstvím, skrze něž podléhají veliteli oblasti.

Počet a složení vojskových těles i služeb jest stanoveno zákonem o kádrech a počtu armády.

18. Pojednává o afrických domorodcích.

19. Pro potřeby nějakého tažení nebo zvláštní operace mohou být dočasně utvořeny pochodové velké jednotky.

20. Složení štábů určuje ministr. Štáby velitelství, která mají pravomoc nad vojsky i nad oblastí, mají dvě frakce: aktivní (pro vyšší mobilizované jednotky) a oblastní (pro oblastní štáby).

Činnost štábů je upravena zvláštním zákonem.

III. Nástup. Výcvik.

21. Nováčky se zařadují podle rozkazu ministrova do vojskových těles a ústav. Mimo své těleso nesmí voják býti použit, musí u něho zůstat po celou dobu své aktivní služby a, pokud možno, i v záloze.

22. Jednotky výcvikové i manévrovací jsou periodicky seskupovány ve velké jednotky pro cvičení v táborech nebo pro manévry. Kádry a záložníci se povolávají zásadně podle jednotek, jejichž počet se zvýší na počet válečný. Jejich výcvik se koná zásadně v táborech a na manévrech.

23. Cvičení ve střelbě, pochody a manévry se konají ve zvláštních střelnicích a cvičných táborech nebo v různém terénu.

Vojenská správa má právo dočasně obsadit soukromý majetek nebo zakázat do něho přístup; musí ovšem platit škody na něm způsobené.

24. Vojenské školy jsou:

a) vychovávací (z jejichž absolventů se doplňují důstojníci a poddůstojníci);

b) aplikační (zásadně jedna pro každou zbraň a službu);

c) válečná škola.

Mimoto může být pro speciální vzdělání použito škol civilních. Bude-li třeba, mohou být utvořena výcviková střediska pro budoucí poddůstojníky v záloze.

IV. Příprava mobilisace.

25. Mobilisace má za účel:

a) doplnit mírové jednotky na válečný stav;

b) postavit nové jednotky;

c) doplnit organizaci oblastních služeb a oblastního velitelství.

26. Mobilisaci připravují a provádějí mobilizační střediska. Jsou buď připojena k útvarům zbraní (služeb) nebo jsou samostatná, je-li toho třeba pro jejich speciální určení, a podléhají pak jako samostatné těleso veliteli subdivise.

Úkolem mobilizačních středisk jest:

a) vést mobilizační seznamy a deníky jednotek, jichž mobilisaci obstarávají;

b) rozdělit mezi ně přidělený personál, koně a materiál;

c) spravovati augmentační zásoby (mimo speciální materiál uložený ve zvláštních ústavech).

27. Mobilisační středisko se skládají:

- a) z důstojníků určených pro nově stavěné jednotky za mobilisace;
- b) z malého počtu aktivních vojenských osob;
- c) ze zaměstnanců vojenských a civilních.

Celkový počet stálého personálu je stanoven zákonem.

V. Zvláštní ustanovení pro koloniální vojsko.

(28—30.)

III. Článek.

Válečná organizace.

I. Provedení organizace.

31. Mobilisace má za účel sestavití válečnou armádu a uvéstí ji v chod. Nařizuje se dekretem po rozhodnutí ministerské rady.

32. Mobilisace může být:

- a) všeobecná, jež se oznamuje veřejnými vyhláškami, a
- b) částečná, kde se branci povolávají individuálně; mimoto může být oznámena též vyhláškami.

33. Dekretem nařizujícím mobilisaci povolávají se všichni branci. Přidělení jejich se děje podle nařízení ministerstva války v mezích stanovených branným zákonem.

34. Každá oblast mobilisuje počet jednotek podle svých zdrojů, podle potřeb průmyslové a administrativní mobilisace, jak předvídáno „mobilisačním plánem“. Tento plán, sestavený ministerstvem války, určuje:

- a) válečné učlenění (seskupení vojsk za války);
- b) pravidla, podle nichž se mobilisují jednotky zbraní a služeb.

35. Vojсковá tělesa se doplňují na válečný stav záložníky a rekvirovanými koni i materiálem. Ze svého mírového počtu si vezmou personál kádrující a specialisty pro nově stavěné jednotky, nebo odevzdají tento personál některému mobilisačnímu středisku.

Mobilisační středisko obdrží záložníky (a aktivní vojenské osoby od vojenských těles), vystrojí a vyzbrojí je a utvoří z nich válečné jednotky. Trídí a absorbují náhradní útvary (augmentační sklady).

II. Složení válečné armády.

36. Mobilisované jednotky jsou formovány v pluky a tělesa, tyto formace pak ve velké jednotky nebo „zvláštní velitelství“, jež tvoří zálohu vrchního velitele. Složení jejich může být jednotné (t. j. skládají se jen z jednotek francouzských, jen z jednotek domorodých) nebo smíšené (jednotky francouzské, domorodé i cizí).

37. Základní velkou jednotkou je divise pěší nebo jezdecká; je složena ze štábu, pluků a útvarů různých zbraní a služeb. Armádní sbor má štáb, různý počet divisi, prvky organicky divisím nepatřící, přednosty služeb a útvary služeb.

Armáda je jednotkou strategickou o různém počtu sborů a divisi.

38. Zvláštní tělesa mohou být utvořena z různých řemeslníků nebo z příslušníků mírových služeb. Mohou být používána v pásmu armád neb uvnitř země; jsou považována v každé příčině za vojenská tělesa.

39. Na každé frontě (bojišti) bude postaveno zvláštní velitelství; velitel řídící operace (generál nebo maršál), bude mít titul hlavní velitel (commandant en chef). Branné síly na všech frontách mohou být podřízeny jednomu veliteli. Velení nad vojsky spojeneckými bude upraveno dohodou vlád.

40. Velení nad armádami a skupinami armád jest svěřeno členům válečné rady, určeným již v míru.

41. Velitelé oblastí řídí správu oblastí pomocí mírových orgánů oblastních, které zůstanou za války na místě. Zvláštním dekretem bude určena část státního území, která podléhá velitelům armád. Na cizím území hlavní velitel soustřeďuje vojenskou i civilní pravomoc, kterou vykonává jménem vlády podle mezinárodních úmluv.

IV. Článek.

Zvláštní ustanovení.

42. a 43.

týká se Alžiru, kolonií a protektorátů.

44. Mobilní jednotky četnictva složené z vojinů z povolání pro udržování vnitřního pořádku mají také za úkol v míru: spolupůsobiti při branné přípravě,

posádkové službě a výcviku vojsk; ve válce pak: dáti kádr pro mobilisované jednotky.

45. Oblastní velitelé se sídlem v Paříži, Lyoně a Metách mají titul „vojenský guvernér“.

46. Zrušují se dosavadní zákony...

V. článek.

Přechodná ustanovení.

47. Složení kádrů i počet a doplňování branné moci bude upraveno zvláštními dvěma zákony.

Ministr války je připraví a bude se zabývatí též uskutečněním podmínek nezbytných pro snížení doby presenční služby, a to:

1. získání dělesloužících vojinů v dostatečném počtu pro postavení nových kádrů armády a pro potřeby výcviku;
2. získání vojenských i civilních zaměstnanců v počtu nezbytně nutném pro činnost služeb a zřízení mobilisačních středist;
3. zesílení četnictva, aby za všech okolností dostačilo k udržení pořádku;
4. zřízení a vybavení výcvikových táborů potřebných pro výcvik nováčků i jednotek složených ze záložníků;
5. vybavení mobilisačních středist, jež se mají zříditi.

Jakmile tyto podmínky budou uskutečněny, bude vydán po rozhodnutí ministerské rady na návrh ministerstva války dekret, kterým bude určeno datum platnosti nového branného zákona, jímž se snižuje nynější doba presenční služby.

Major gen. štábu Josef Kropáč:

Polská kartografie.

Vývoji a nynějšímu stavu kartografie v Polské republice věnuje obsáhlou stat prof. Dr. W. Hartnack v revui „Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin“, sešit čís. 7—8 z roku 1925.*)

V této stati podává autor přehled národní kartografie polské, a to nejdříve od jejích začátků v XV. století až do roku 1772 (první dělení Polska), potom v údobí od roku 1772 až do roku 1918 (úpadek a zánik Polska) a nakonec v době od roku 1919, kdy byl založen ve Varšavě Vojenský zeměpisný ústav Polské republiky. Nechceme sledovati studii autorovu, pokud se zabývá starými mapami polskými, které mají pro moderní vojenskou kartografii jen historický význam. Zato nás však zajímá práce, kterou vykonal doposud varšavský Vojenský zeměpisný ústav, a jak ji autor posuzuje.

Vyměřovacími pracemi se zabývaly ještě v roce 1924 čtyři ministerstva (veřejných prací, financí, zemědělství, války) a akademie věd. Každá z těchto institucí pracovala pro sebe, bez společného cíle a jednotné organizace, což bylo velkou závadou. Tento zjev bylo lze pozorovati i v jiných státech, neboť snaha po soustředění a sjednocení vyměřovacích prací se uplatňuje teprve v poslední době. Poláci již také poznali nutnost ústředního vyměřovacího úřadu a chtějí mu dáti ráz vojenský.

Na kartografické práce, kterých se ujal Vojenský zeměpisný ústav, nebyla Polská republika připravena ani vědecky ani technicky. Proto začal ústav prostě otiskovati mapy oněch států, pod jejichž svrchovaností bylo území Polské republiky před válkou světovou. Jiné práce, zejména nové vyměřování většího rozsahu, nebyly možné jednak pro finanční tíseň mladého státu, jednak proto, že vojenský zeměpisný ústav neměl ještě pevné organizace.

Tak vznikla „Mapa Polska v měřítku 1:100.000“, mající 477 listů, z nichž bylo zhotoveno 81 podle mapy německé říše (1:100.000), 180 podle německé mapy západního Ruska (1:100.000), 97 podle ruské mapy dvouverstové (1:84.000), 13 podle ruské mapy tříverstové (1:126.000) a 106 podle rakouské speciální mapy (1:75.000). Rozměr těchto listů činí až k poledníku 43 st. 30 min. východně od Ferra, procházejícímu přibližně Pinskem, Dubnem a Tarnopolem, 15 šířkových a 30 délkových minut (jako u našich speciálních map), odtamtud na východ 15 šířkových a 27 délkových minut. Listy jsou orientovány z části podle poledníku ferrského, z části podle poledníku pulkovského.

Práce varšavského Vojenského zeměpisného ústavu záležela v tom, že vydal mapu jednotného měřítka, že v ní nahradil cizojazyčná jména míst původními

*) Viz upozornění v 12. čísle Vojenských rozhledů z roku 1925, str. 649.

názvy polskými a že vyplnil její mezery vlastním materiálem. Situaci a terénní kresbu převzal docela z map německých, ruských a rakouských. Byla to jediná cesta, kterou mohl ústav nastoupiti, chtěl-li brzo vydati jednotnou a spolehlivou mapu Polska. Autor ovšem nechce, aby se význam této práce přeceňoval a praví, že redukce různých map na jednotné měřítko je jen otázkou technickou, kterou nerozřešili Poláci dokonale, protože vydali listy různé velikosti a neorientovali je podle téhož základního poledníku. Dále upozorňuje autor na to, že mapy, kterých bylo užito jakožto základního materiálu, byly namnoze zastaralé. To platí zejména o rakouské speciální mapě Haliče, zhotovené podle listů původního vyměřování z let 1874—1876. Tento materiál, ačkoliv byl reambulován a v letech 1897—1905 revidován, není uspokojivý pro velkou rychlost rakouských polních prací a pro řídkou síť pevných bodů. Přesné vyměřování, prováděné v letech 1896—1914, bylo v Haliči jen u Przemyślu, Stanisławowa a ve Vysokých Tatrách.

Mapa Polska v měřítku 1:100.000 se tiskne nyní již v druhém vydání, a to po reambulaci a nové kresbě listů. Reambulace se provádí tak rychle, že byla do května 1924 již asi polovice listů reambulována (hlavně ve východním Polsku). K tomu podotýká autor, že reambulace, provádějí-li se pečlivě, je právě tak nákladná a obtížná jako nové přesné vyměřování a že zastaralý podklad práci topografovou spíše ztěžuje než ulehčuje. Urychlenou reambulaci, jak ji provádějí Poláci, dá se podle jeho mínění špatná mapa ovšem zlepšiti, ale nikdy nahraditi mapou dobrou.

Reambulované a nově kreslené listy mapy Polska se tisknou od roku 1924 ve čtyřech barvách, a to situace černě, vrstevnice hnědě, vodstvo modře a lesy zeleně s černými značkami pro různé druhy lesů. Správní hranice a dokonce i státní hranice nejsou zakresleny. Mnoho listů se tiskne v soukromých závodech, takže odpovědnost za ně nenese jen Vojenský zeměpisný ústav. Reprodukce se děje fotolitograficky a fotozinkograficky.

Kromě mapy Polska v měřítku 1:100.000 se vydává od roku 1923 mapa v měřítku 1:300.000, která je reprodukcí německé mapy téhož měřítka, má polské názvosloví a je pětibarevná. Polská jména jsou na mapě i mimo území Polské republiky, což se autorovi nezdá býti správným. Od roku 1924 se vydává pak ještě mapa v měřítku 1:750.000, reprodukce rakouské přehledné mapy s polským názvoslovím. Staršího původu je konečně mapa Polské republiky a sousedních států v měřítku 1:1.000.000, kterou vydal varšavský Vojenský zeměpisný ústav jako svůj první výrobek již v roce 1920. Tato mapa vznikla fotografickým zvětšením vídeňské mapy v měřítku 1:1.500.000; má polskou nomenklaturu, hnědě šrafovaný terén (špatně) a doplněnou komunikační síť. Roku 1922 byla vydána po druhé jakožto mapa správní bez terénu, a to v redukováném měřítku 1:1.500.000.

Polsko zamýšlí vydávati nové speciální mapy v měřítku 1:25.000 a 1:50.000 na podkladě vlastního, moderního vyměřování, jehož veliký náklad má býti hrazen zvláštní vyměřovací daní (5 grošů za každé jitro půdy po 20 let). Reprodukci map mají býti pověřeny podle vzoru italského Vojenského zeměpisného ústavu soukromé firmy, postavené pod státní dozor, aby nemusil stát sám investovati potřebný kapitál.

Závěr své stati věnuje autor soukromé výrobě map v Polsku, která je poměrně značná, ale při porovnání s jinými státy jen prostřední. Polským školním atlasům vytýká autor šovinismus, protože se v nich užívá polských jmen i v zemích, ležících daleko za hranicemi polského státu. V tom vidí autor kus politické výchovy mládeže, která je zajisté chvalitebná, ale nesmí jíti příliš daleko. Jsou-li na př. německá města Königsberg a Breslau v školních atlasech popsána polsky (Królowiec a Wrocław), odnese si užilý mozek dětský ze školy dojem, že tato města patří k Polsku, ačkoli leží mimo hranice vlasti.

K této výtece poznamenávám, že právě v čísle 7—8/1925 sborníku berlínského zeměpisné společnosti je otištěn v části „Kleine Mitteilungen“ projev německých geografů, který se týká zeměpisných jmen v německých krajinách, ležících mimo státní hranice německé říše. Sjezd německých geografů zde vystupuje jako ochránce německých názvů osad, zemí, hor, řek atd. v těchto krajinách a prosí důtklivě všechny zeměpisce a kartografy, aby přispívali svými publikacemi k jejich zachování a užívali v případech, kde jsou názvy dva, německého názvu vždy na prvním místě. Co tedy prof. Hartnack Polákům vytýká, doporučuje vědecký svět německý pro všechna „dobrá německá jména, spojená s historickými vzpomínkami“.

RŮZNÉ.

Francie.

Padáky ve francouzském letectvu jsou dnes zavedeny u všech jednomosedlovok. U ostatních vícesedadlových typů bylo rozděleno padáků 550 v listopadu a 100 v prosinci 1925. Zbývá ještě opatřit 550 padáků, což se stane v době nejbližší. F. M.

Mezinárodní konference soukromého leteckého práva konala se v Paříži. Přítomno bylo 70 delegátů a expertů 48 národů. Hlavním předmětem jednání byl návrh smlouvy o letecké odpovědnosti a subsidiárně studium organizace směřující k sjednocení soukromého leteckého práva. Text smlouvy byl jednomyslně schválen a doporučen jednotlivým vládám k přezkoušení a schválení. Konference konstatovala, že jest nezbytné vypracovati co nejdříve mezinárodní zákoník letecký a doporučila zříditi stálé technické komitě nej kvalifikovanějších expertů, jimž by bylo vypracování textu budoucích mezinárodních smluv svěřeno. R. M.

Belgie.

Nový vojenský zákon v Belgii způsobil v armádě prudkou kritiku. Generál Kestens, ministr národní obrany, podal demisi, generál Maglinse, náčelník generálního štábu, a s ním ještě 700 důstojníků podali ještě před 1. únorem 1926 žádost za propuštění. F. M.

Rusko.

Zmilitarisování sovětských universit a vysokých ruských učilišť bude v nejbližší době vyhlášeno dekretem. Vojenské oblasti určí pro každou vysokou školu ve svém okruhu vojenského říditele a profesory vojenských nauk. Studenti budou povinni navštěvovati všechny přednášky, rozdělené na čtyři roky po 50 hodinách. Tedy celkem 200 hodin. V tomto čtyřletí pobudou také dvakrát ve vojenském táboru, vždy po 6 týdnů. Při odchodu z vysoké školy budou všichni posluchači podrobeni zkoušce. Ti, kteří obstojí, obdrží vysvědčení, že navštěvovali přednášky „vyšší vojenské přípravy před vojenskou službou“. Majetníci vysvědčení budou mít určité výhody. Především budou na svou žádost zařazení do vojskových jednotek podle svého speciálního oboru a po tříměsíční službě budou jmenováni subalterními veliteli. Kromě toho jim bude zkrácena služba u vojska pozemního na 6 měsíců, u válečného loďstva na jeden rok, vyhoví-li při závěrečné zkoušce. Neobstojí-li při této zkoušce, budou sloužiti normální dobu jako ostatní

branci. Válečnému sovětu jde o to, aby tímto opatřením zajistil rudé armádě pro případ mobilisace dostatečný počet subalterních důstojníků. F. M.

Branná příprava v sovětském Rusku. Po stránce střeleckého výcviku pokračuje velmi úspěšně. Střelecké buňky tvoří se v nejjedlehlších osadách. Z podnětu dělostřeleckého komitě rozpísalý továrny soutěž na nejlepší pušku a nejlepší náboj a skutečně prý se podařilo inženýru Gusenovi a dělníkům Kočelovi a Kruglovi vyrobiti pušku, jejíž zdokonalení jest přímo geniální. Výroba je zcela jednoduchá a vlastností neobyčejně dokonalé. Střelecká společnost moskevská pracuje neunavně, aby vychovala kádr střeleckých instruktorů, jichž bude nyní neobyčejně mnoho zapotřebí. Střelecké oddělení tělesné výchovy s Kameněvem v čele buduje ohromnou střelnici. Aby byl povzbuzen ještě větší zájem o střelctví, bude každoročně na podzim pořádán den „rudého střelce“, který přivábí dělnické organizace k tomuto důležitému sportu a do střelnice, kde se budou konati střelecké závody. F. M.

Psychotechnické laboratoře zřizují se v sovětském Rusku u pluků a zkoumá se v nich vliv pochodů na nervový systém vojáků a velitelů. Tyto pokusy těší se všeobecnému zájmu a bylo již nashromážděno mnoho cenného materiálu. F. M.

Vodka, která byla v sovětském Rusku po sedmileté prohibici zase dána do prodeje, jest důvodem obav mnohých sovětských listů v přímě udržením dosavadní morálky rudé armády. F. M.

Anglie.

Počet válečných pensistů v Anglii. Podle statistiky vydané v lednu 1926 má Anglie 1,905.000 válečných pensistů, jimž za rok 1925 vyplatila imponentní sumu 69,122.000 liber. Přesto však dochází stále do ministerstva průměrně za týden 1000 žádostí o penze nebo odškodnění. F. M.

Italie.

Italské ministerstvo války rozhodlo, že členové italského klubu alpského mohou býti určováni k alpským útvarům pěším a dělostřeleckým.

Předsednictvo klubu proto vyzvalo své odbočky, aby vydávaly potřebný průkaz, opravňující k zařazení do alpských oddílů, jen těm svým členům, kteří se podrobí zvláštní přípravě.

Odbočky mají za tím účelem organizovat zvláštní praktické a teoretické kursy „žáků-alpinistů“, do nichž uchazeči se zapisují na 2 roky. V kurzech se učí čtení map, zacházení s měřicími a pozorovacími přístroji (teploměry, tlakoměry a p.), první pomoci, jak čelit různým nebezpečím v horách.

S kursy souvisí povinná účast na četných výletech a výstupech různě obtížných, buď společných nebo jednotlivců. Při společných podnicích žáci se musí účastnit organizačních příprav studiím technického provedení výpravy, zásobování, převozů, ubytování atd.

O účastnících kursů se vedou zvláštní seznamy, obsahující o každém podrobná data o výcviku, návštěvě kursů, činnosti alpinistické atd. Předsednictvo klubu může jich užít, neboť žádá-li někdo, aby byl mimořádně zařazen do alpských útvarů, musí se vykázat příkazem, potvrzeným ústředním výborem klubu, že absolvoval pří-

slušné kursy. [Riv. d. A. e G., list. 1925.]
Bs.

Německo.

Obyvatelstvo Německa podle posledního sčítání z 1925 má 62.500.000 obyvatel, s územím samským asi 63.850.000 t. j. asi tolik, jako mělo Německo r. 1908. Když vypukla válka mělo Německo 68.000.000 obyvatel. Od posledního sčítání r. 1919 přirostlo asi 3.300.000 obyvatel. Přirůstá tedy asi 1% ročně. R. 1900 přirůstalo 1.51% a r. 1910 o 1.36%. Roční přírůst Ameriky jest více než 1.5%, Japonska skoro 1.5%, Anglie 0.75% a Francie skoro 0%.

R. J.

Spojené státy severoamerické.

Největší bombardovací letoun světa dala konstruovat vláda Spojených států. Aparát bude opatřen motorem o 25 válcích a o 1200 HP a docílí rychlosti 220 km za hodinu. Zásoba benzínu bude taková, že letoun pohodlně přeletí vzdálenost z New-Yorku do Londýna.

F. M.

Z NAŠICH REVUÍ.

Vojenské zdravotnické listy, roč. 1, č. 4. Plk. v zál. prof. dr. B. Bouček: **Úkoly vojenské zdravotnické služby s hlediska záložního lékaře.** Vojenská zdravotnická služba liší se podstatně od činnosti civilního lékaře; neběží tu o dvojí lékařskou vědu, nýbrž o různou aplikaci. Ze své zkušenosti záložního lékaře dochází autor k přesvědčení, že sebe lepší lékařští odborníci nemohli by se uplatnit v armádě, kdyby nebylo dokonalé služební organizace a odborných předpisů, vypracovaných vojenskými lékaři z povolání. Úkoly vojenského zdravotnictví jsou velmi četné, a to nejen administrativní a výkonné, nýbrž i vědecké, t. j. vypracování vědeckých základů vojenské zdravotnické služby.

Škpt. vet. Karel Čech: **Příspěvek k diagnóze snětí slezinné.** Zkušenosti z vojenské veterinární bakteriologické laboratoře v Užhorodě, podle kterých lze dokázat bacila snětí slezinné v krvi již 20–72 hodin před smrtí, kdežto podle dosavadního mínění bylo to možno teprve málo hodin před koncem.

Plk. zdrav. dr. Otakar Kašpárek: **Místní komplikace chřipkové a onemocnění septická.** Klinická studie na základě materiálů divišní nemocnice č. 6 v Brně při chřipkové epidemii na jaře 1925. Potvrzuje dosavadní zkušenosti.

Plk. zdrav. dr. Josef Vinař: **Některé poznámky o zření do hloubky.** Odhadování vzdálenosti je jen z části funkcí oka samotného (rozdíl v námaze akomodační a konvergenční, velikost zorného úhlu), z části funkcí ústředního nervstva, t. j. úsudku. Smyslovým ústrojím samým lze odhadovat vzdálenost nejvýše na 5–6 m, větší vzdálenosti poznáváme úsudkem ať vědomým či podvědomým: porovnáním dojmu se zkušeností dříve nabytých. Hledíme-li vedlejší, je odhadování správnější, poněvadž máme dosti zkušeností, při zření do výše nebo do hloubky jsou chyby značnější. K správnému odhadování vzdálenosti, které je vojensky velmi důležité, nestačí tedy dobrá ostrost zraková, nýbrž třeba hlavně cviku. Autor uvádí příslušné vlastní pokusy.

Gen. zdrav. doc. dr. Franz: **Náčrtky organizace zdravotnické služby za války ve francouzském vojsku.** Podle knih Visbecqa a Jeandiera: Guide pour le service de Santé en temps de guerre a Spirea a Lombardyho: Précis d'organisation et de fonctionnement du Service de Santé en temps de guerre.

Plk. zdrav. dr. K. Zrůnek: **XII. mezinárodní konference červeného kříže a výstava vojenského sanitního materiálu v Ženevě.** Projednávaly se předměty, jež jsou s vojenského sta-